

Julkisen hallinnon digitalisaatio ja ICT-muutokset maakunta- ja sote -uudistuksissa

Hallituksen linjaukset toimeenpanon varmistamiseksi

Hallitus on strategiaistunnossaan 12.9.2016 puoltanut linjauksia siitä, miten julkisen hallinnon ja palveluiden digitalisointia ja siinä tarvittavaa ICT-toimintaa toteutetaan sote- ja maakuntauudistuksessa. Reformiministerityöryhmä linjasi kokouksessaan 22.9. toimeenpanoon kuuluvaa palvelukeskusten perustamista.

Jatkossa maakunta on yksi julkisen hallinnon tärkeimmistä digitaalisten palveluiden tarjoajista. Maakuntien asiakkaiksi ovat tulossa kaikki Suomessa asuvat ja lisäksi eri rooleissa valtaosa yrityksistä. Siksi on tärkeää maakunta- ja sote-uudistuksessa toteuttaa uudella tavalla julkisen hallinnon ja palveluiden digitalisointi ja kehittää julkista hallintoa yhtenäisenä, asukkaiden ja yritysten sekä muiden yhteisöjen toimintaa edistävänä digitaalisena palvelualustana. Tavoitteena on lisäksi luoda edellytyksiä kasvuliiketoiminnalle. Tavoitteiden saavuttamiseksi luodaan useasta kerroksesta muodostuva palveluekosysteemi, johon eri tietojärjestelmäkokonaisuudet sekä toimintaprosessit ja tietojen liikkuvuus ja yhteentoimivuus yhdistetään.

Sote-uudistuksen tavoitteissa on mahdollisimman täydellinen tiedon integraatio, joka on välttämätön edellytys asiakaskeiselle palveluintegraatiolle. Tietojärjestelmien täydellisen yhteentoimivuuden varmistaminen edellyttää valtakunnallisen kokonaisarkkitehtuurin kehittämistä yli toimiala- ja hallinnonalarajojen. Tämä mahdollistaa toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden paranemisen sekä asiakkaita hyödyttävän, useiden eri tuottajien tarjoamista palveluista koostuvan palvelukokonaisuuden muodostumisen ja jatkuvan kehittämisen.

Toimenpiteet kootaan yhtenäiseksi muutosohjelmaksi, joka myös rahoitetaan kokonaisuutena. Muutosohjelman tavoitetila, keskeiset periaatteet ja linjaukset muodostavat perustan valtakunnalliselle ja maakunnissa tapahtuvalle toimeenpanolle. Rahoitusta koskevat ratkaisut päätetään talousarvioprosessissa ja maakuntien palvelukeskuksen perustamisen ja pääomittamisen yhteydessä.

Hallitus ja reformiministeriryhmä ovat linjanneet jatkovalmistelua tapahtuvan seuraavien linjausten mukaisesti:

1. Muutosohjelman tavoitetila on monikerroksinen, koko julkisen hallinnon sekä järjestäjän ja tuottajan erottelun mukainen palveluekosysteemi, joka toteutetaan alustatalouden periaatteiden mukaisesti. Tätä kuvataan tarkemmin liitteessä 1 ja liitteen 2 esityksessä (kuvat 4, 20 ja 26). Muutosohjelman tavoitteena on toteuttaa mahdollisimman kustannustehokkaasti edellä kuvattu moderni digitaalinen ekosysteemi.
2. Maakuntien ja sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisoinnissa ja ICT-toiminnan järjestämisessä noudatetaan yleisiä digitalisoinnin periaatteita <http://vm.fi/digitalisoinnin-periaatteet>
3. Sosiaali- ja terveydenhuollon sotedigi –muutosohjelma on osa maakuntadigi –muutosohjelmaa. Valtakunnallisesti johdetulla muutosohjelmalla varmistetaan toimintojen jatkuvuus sekä toiminnan jatkuva kehittäminen sote -järjestämis- sekä valinnanvapaus- ja rahoitusuudistuksessa sekä toteutetaan tiedon liikkuvuus ja hyödynnettävyys sekä tietointegraatio.
4. Maakuntadigi –muutosohjelma valmistellaan maakuntauudistuksessa valtiovarainministeriön koordinoimana ministeriöiden yhteistyönä. Muutosohjelmalle laaditaan myöhemmin vahvistettava tiekartta.

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
VALTIOVARAINMINISTERIÖ**

5. ICT-palvelukeskuksen toiminnan käynnistämiseksi ja maakuntien tukemiseksi ICT-toiminnassa käynnistetään esiselvitys ja perustamisprojekti. http://alueuudistus.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10623/palvelukeskusten-valmistelu-aloitetaan-tyoryhmiin-nimetaan-maakuntien-edustajia
6. Osaksi maakuntien ICT-palvelukeskusta tulee erillisenä tytäryhtiönä maakuntien yhteinen sote-ICT –palvelukeskus- ja kehittämissyhtiö. Sote -ICT kehitys- ja palveluyhtiön perustaminen tehdään osana maakuntien ICT-palvelukeskuksen perustamista. Valmistelussa selvitetään mahdollisuudet hyödyntää sairaanhoitopiirien ja kuntien sote-in house yhtiöiden kumppanuutta kehittämissyhtiön perustamisessa. ICT-palvelukeskukseen valmistelussa hyödynnetään soveltuvin osin ICT-palvelukeskusselvitystä <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75451>
7. Jatkossa kehitettävien tietojärjestelmien ja ICT-palveluiden tulee olla skaalattavia koko maakuntakokonaisuuteen. Ne toteutetaan linjausten ja digitalisoinnin periaatteiden mukaisesti siten, että niillä saavutetaan mahdollisimman korkeat toiminnalliset hyödyt ja kustannustehokkuusedut.
8. Maakuntien sote -järjestämistoiminnon ja asiakkuudenhallinnan sekä toiminnanohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuuden tarpeet ja toteuttamisvaihtoehdot selvitetään osana jatkovalmistelua.
9. Julkisen tuotannon potilas- ja asiakastietojärjestelmäinstallaatioiden määrä vähenee maakuntien perustamisen jälkeen huomattavasti. Suomen kokoisessa maassa järkeväksi erilaisten potilas- ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuksien määräksi on arvioitu 2-3. Tehtyjen sopimusten perusteella Apotti-toteutus etenee konkreettisella tasolla ja mahdollisuudet sen käytön laajentamiseen selvitetään. UNA-konsortion vaatimusmäärittelyiden pohjalta on valmisteilla modulaarisen tietojärjestelmäkokonaisuuden hankinta laajassa yhteistyöhankkeessa.
10. Hankinta- ja investointipäätökset varmistetaan vielä kustannushyötyanalyysillä ja investointien kannattavuuslaskelmilla. Edellytyksenä hankinnoille ja erityisesti potilastietojärjestelmien kehittämishankkeille ovat avoimet rajapinnat ja täydellinen yhteentoimivuus kansallisen tieto- ja tietojärjestelmäarkkitehtuurin kanssa. Erityisesti potilas- ja asiakastietojärjestelmätoteutusten osalta on oleellista varmistaa niiden toiminta laajennettavan ekosysteemin mahdollistajana. Hankkeiden vaatimusmäärittelyt tehdään mahdollisimman laajalti skaalattavina ja yhteistyössä niin, että tulokset ovat kaikkien maakuntien käytettävissä.

Tarkemmin maakunnan ICT-palveluiden ja digitalisaation toimeenpanon periaatteita ja linjauksia on esitetty liitteenä olevissa PP-esityksissä.

Liite 1: Hallitusohjelman toimeenpano maakunta-sote-digitalisaatiossa [Tähän linkki PP-esitykseen 1](#)

Liite 2: Digitalisoinnin ja ICT-toiminnan linjaukset maakunta- ja sote-uudistuksissa [Tähän linkki PP-esitykseen 2](#)

Lisätietoja

Sote- ja maakuntauudistuksen projektinjohtaja, alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti, puh 029 5163012, sähköposti etunimi.sukunimi@stm.fi

Tietohallintoneuvos Maritta Korhonen, sosiaali- ja terveysministeriö, puh 029 5163344, sähköposti etunimi.sukunimi@stm.fi

ICT-johtaja Anna-Maija Karjalainen, valtiovarainministeriö, puh 029 5530165, sähköposti etunimi.sukunimi@vm.fi